

***La ballarina de Berlín* - Joan Daniel Bezsonoff**

Llegir els llibres de Joan Daniel Bezsonoff (Perpinyà, 1963) és com contemplar una exposició de quadres del mateix pintor: hi ha unes constants i també unes especificitats que aprenem a paladejar si sabem endinsar-nos-hi. Les constants, que atorguen el seu toc personal a totes les seves novel·les, són l'argument que flueix amb lleugeresa, el rerefons d'alguna guerra europea, la passejada històrica per un parell de capitals, la documentació minuciosa, el protagonisme de personatges erotòmans interessats en la lingüística, la presència lateral de personatges històrics, la banda sonora de cantants com Luis Mariano.

L'especificitat de *La ballarina de Berlín* és la Centreeuropa d'entreguerres, on va prenent forma l'ou de la serp. L'oficial polonès Jerzy Sosnowski, amant de les dones i de l'equitació, organitza un harem d'espies que el mantenen informat sobre els moviments de la diplomàcia alemanya. Ell és l'autèntic protagonista del llibre, igual com el capità Ahab ho és de *Moby Dick*: com la balena blanca, la ballarina Lea Niako tarda a aparèixer, té el paper de contrapunt, afegeix misteri a la trama i n'accelera el crescendo.

Tot i l'ambient prebèl·lic, *La ballarina de Berlín* incorpora menys escenes sangonoses i menys diàlegs cíncics que altres obres de Bezsonoff. Els personatges són més humans, si bé la seva capacitat amatòria es manté a un nivell olímpic. L'humor desencantat i la *nonchalance* no s'han esvaït, ans al contrari. Com més intensa és l'escena, més sorprenen els adjectius.

Cap altre autor català utilitza amb tanta constància ni versemblança paraules com *fringaire* o *gomorritzar*. ¿Algun altre novel·lista del país hauria gosat narrar les peculiaritats eròtiques de Hitler i Goebbels? Una novel·la de Bezsonoff només s'assembla a una altra novel·la de Bezsonoff. El narrador s'hi mou amb la llibertat d'un jazzman: resumeix, elideix, salta endavant i endarrere, s'atura en escenes mòrbides, interpel·la el lector, incorpora comentaris metaliteraris, cita en onze llengües. Més que a un riu, aquestes novel·les recorden un torrent. Cadascuna contribueix a completar el fris de la història recent d'Europa.